KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 2. december 1985

om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85
(IV/30.971 – BP/Kellogg)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

(85/560/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR –

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikler 85 og 86 [1], senest ændret ved akten vedrørende Grækenlands tiltrædelse, særlig artikel 6 og 8,

under henvisning til den anmeldelse, som BP International Limited og MW Kellogg Company indgav den 1. juni 1983 vedrørende en aftale om fælles udvikling af en konstruktionsplan for ammoniakanlæg,

under henvisning til offentliggørelsen af anmeldelsens indhold i hovedtræk [2] i henhold til artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17,

efter høring at Det rådgivende udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFREMSTILLING

Anmeldelsen

(1) Den 1. juni 1983 anmodede BP International Limited og MW Kellogg Company Kommissionen om fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, for visse af deres aftaler.

(2) Disse aftaler vedrører fælles udvikling af en konstruktionsplan for ammoniakanlæg.

Parterne

(3) Selskabet BP International Limited (BP) tilhører BP-koncernen. BP er hovedsagelig beskæftiget med udvinding, raffinering og salg af olie. I denne forbindelse har BP også beskæftiget sig med forskning i og udvikling af katalysatorer. BP er desuden en mindre ammoniakproducent. Det amerikanske selskab MW Kellogg Company (MWK) er en betydelig konstruktør og leverandør af procesanlæg.

Produktet og markedet

(4) De varer og tjenesteydelser, der berøres af aftalerne, er ammoniakanlæg, konstruktionsplaner for sådanne anlæg, know-how i forbindelse med drift, opførelse, konstruktion og udvikling af ammoniakanlæg samt katalysatorer, der skal anvendes deri.

(5) Konstruktionen af ammoniakanlæg er i konstant udvikling. Der findes en lang række konstruktører og leverandører af sådanne anlæg (mindst ti velkendte firmaer, bl.a. MWK). De af MWK konstruerede anlæg tegner sig for 20 % af den nuværende kapacitet i Vesteuropa.

Parternes interesser i udviklingen af ammoniakanlæg

(6) BP har i forbindelse med sin forskning og udvikling vedrørende katalysatorer til raffineringsformål opdaget en katalysator, der muligvis kunne være nyttig i forbindelse med ammoniakproduktionen, og har i en årrække forsket yderligere på dette område. BP ønsker at udnytte disse muligheder både i selskabets egne anlæg og i anlæg, der sælges til andre ammoniakproducenter. Katalysatoren kan ikke udnyttes kommercielt, før der i samarbejde med BP's forsknings- og udviklingsafdeling er udviklet en proces, hvori den indgår. BP har ingen erfaringer i udvikling, opbygning eller kommerciel udnyttelse af principperne i en sådan proces. BP har derfor søgt at få en samarbejdspartner. MWK har en lille afdeling for udvikling af procesanlæg, som ikke driver forskning i katalysatorer, men som er rede til at samarbejde med BP's forsknings- og udviklingsafdeling om udviklingen af en sådan proces. Selskaberne har derfor indgået de aftaler, der er beskrevet i det følgende.

Aftalerne

(7) BP og MWK vil samarbejde om udviklingen af konstruktionsplaner for ammoniakanlæg, hvori BP's

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. C 224 af 4. 9. 1985, s. 2.

katalysator skal anvendes. I en aftale om fælles udvikling er det fastsat, at hver part fortsat er ejer af sin tidligere know-how, at parterne hver især skal eje den know-how, de selv udvikler (eventuelt udtage patenter), og at de i fællesskab skal eje know-how, der måtte blive udviklet i fællesskab. Parterne har hver især en uigenkaldelig ret, dog ikke eneret, til på internationalt plan at udnytte fælles patenter og meddele licens på sådanne patenter.

(8) I henhold til denne aftale accepterer BP:

8.1. ikke at give oplysninger om katalysatoren i forbindelse med andre udviklingsprojekter inden for ammoniakproduktion;

8.2. ikke at levere katalysatoren, så længe aftalen om fælles udvikling gælder (til andre en MWK's kunder i forbindelse med den nye proces, til selskaber i BP-koncernen eller til selskaber, der eventuelt vil fremstille katalysatoren) uden MWK's samtykke (ved denne begrænsning giver BP MWK begrænset eneret til at udnytte eventuelle nye konstruktioner);

8.3. i videst muligt omfang at påse – dette er dog ikke nogen absolut forpligtelse – at BP-koncernen anvender MWK som design-leverandør, såfremt det første kommercielle anlæg, hvori den nye produktionsproces for ammoniak anvendes, opføres for BP-koncernen.

(9) MWK accepterer:

9.1. ikke selv eller i samarbejde med tredjemand at gennemføre forskning og udvikling inden for grafitbaserede katalysatorer til ammoniaksyntese;

9.2. ikke at bruge flere penge på udvikling af andre ammoniakprocesser (med undtagelse af de processer, hvori der anvendes den traditionelle jernbaserede katalysator) uden at underrette BP (ved denne og de to følgende begrænsninger har BP tilkendegivet, at selskabet eventuelt vil gøre brug af sin ret til at finde en anden partner, såfremt MWK ikke aktivt fremmer den nye proces;

9.3. ikke af afsætte en eventuel ny ammoniakproces, hvori der anvendes jernbaserede katalysatorer, og som kommercielt set kan være mere attraktiv end den proces, hvori BP's katalysator anvendes, uden at underrette BP derom;

9.4. ikke at give tilbud på ammoniakanlæg, hvori der ikke benyttes den i fællesskab udviklede proces, uden at underrette BP derom.

(10) Aftalen om fælles udvikling indeholder principperne til en licensaftale, hvorved MWK vil udnytte processen ved at meddele bl.a. ejere af anlæg licens til at udnytte den samt betale BP en procentdel af licensafgiften herfor. Aftalen om fælles udvikling indeholder bestemmelser om, at MWK's afgift skal fastsættes på grundlag af de omkostningsbesparelser, som BP's katalysator forventes at medføre i forhold til de katalysatorer, der anvendes i de eksisterende anlæg.

(11) Det forventes, at aftalen om fælles udvikling vil have en gyldighedsperiode på ca. seks år – dvs., at den udløber ca. et år efter, at det første kommercielle anlæg, hvori katalysatoren anvendes, sættes i drift (gyldighedsperioden defineres som et bestemt antal år efter de forskellige stadier i udviklingen). Aftalen indeholder bestemmelse om, at den kan opsiges tidligere under en lang række forskellige forhold, som f.eks. hvis projektet mislykkes, eller hvis MWK udvikler en mere attraktiv proces. Licensaftalen skal gælde i 15 år og kan fornys.

Parternes bemærkninger

(12) Parterne mener, at det, såfremt processen udvikles med et godt resultat, vil betyde et stort teknisk fremskridt, der kan medføre betydelige energibesparelser, som igen vil afspejle sig i lavere ammoniakpriser.

(13) Parterne anfører, at BP og MWK ikke er konkurrenter, og at det er usandsynligt, at de vil komme til at konkurrere med hinanden.

(14) De anfører desuden, at udviklingen forudsætter, at de begge indskyder betydelige midler, og at BP giver MWK oplysninger om resultaterne af mange års udgiftskrævende forskningsarbejde. Dette nødvendiggør begrænsninger, der normalt ville falde ind under forbudet i traktatens artikel 85, stk. 1. Hvis MWK ikke accepterede den under nr. 9.1 anførte begrænsning, kunne selskabet ikke anvende tilstrækkelige midler på den fælles udvikling eller sikre, at andre virksomheder, som selskabet måtte samarbejde med, ikke drog fordel af BP's tidligere forskningsresultater. Begrænsningerne under nr. 9.2, 9.3 og 9.4 er det nødvendige minimum for, at BP kan gøre brug af sin ret til at udnytte processen uden MWK, såfremt sidstnævnte ikke aktivt udvikler eller markedsfører den nye proces. Begrænsningerne under nr. 8 er det nødvendige minimum for, at MWK kan opnå et tilstrækkeligt udbytte af en udvikling, der er gennemført med godt resultat, og svarer til begrænsninger, som Kommissionen tidligere har fritaget i forbindelse med et sådant samarbejde.

Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede tredjemænd efter at have offentliggjort en meddelelse i henhold til artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17.

II. RETLIG VURDERING

(15) a) Begrænsningerne under nr. 8 og 9, og navnlig begrænsningen for BP til ikke at levere katalysatoren samt begrænsningerne for MWK med hensyn til udvikling eller salg af andre processer, falder ind under forbudet i artikel 85, stk. 1, fordi BP's og MWK's økonomiske handlefrihed derved begrænses; hvis produktet udvikles med et godt resultat, kan begrænsningerne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne mærkbart, fordi ammoniak produceres i de fleste medlemsstater.

b) Aftalen er ikke fritaget i medfør af Kommissionens forordning (EØF nr. 418/85 af 19. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler vedrørende forskning og udvikling [1]), eftersom flere af dens bestemmelser (se nr. 8.2, 9.3 og 9.4) går ud over, hvad forordningen dækker, idet de medfører konkurrencebegrænsninger i udnyttelsen af produkter og processer, som aftaleparterne ikke har udviklet i fællesskab, og som ikke falder ind under forordningens artikel 4 og 5.

c) En vellykket udvikling af processen vil fremme den tekniske og økonomiske udvikling og navnlig medføre energibesparelser, hvilket vil komme forbrugerne til gode; de anførte begrænsninger forekommer af de i nr. 14 anførte årsager rimelige og nødvendige for at nå dette mål, og virksomhederne vil stadig have betydelige konkurrenter (jf. nr. 5). Der kan derfor vedtages en beslutning i henhold til artikel 85, stk. 3.

d) Den fælles udvikling forventes at vare ca. seks år (jf. nr. 11). Aftalerne blev anmeldt til Kommissionen den 1. juni 1983. I henhold til artikel 6, stk. 1, og artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 17 synes det derfor berettiget at vedtage en sådan beslutning med en gyldighedsperiode på syv år og med virkning fra nævnte tidspunkt.

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

I henhold til EØF-traktatens artikel 85, stk. 3, erklæres bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, for perioden fra den 1. juni 1983 til den 31. maj 1990 uanvendelige på den aftale om fælles udvikling og aftaler i tilknyttning hertil af en konstruktionsplan for ammoniakanlæg, som blev anmeldt til Kommissionen den 1. juni 1983 af de i artikel 2 nævnte virksomheder.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til:

1. BP International Limited,
   Britannic House,
   Moor Lane,
   London EC2Y 9BU,
   United Kingdom.
2. The MW Kellogg Company,
   3 Greenway Plaza East,
   Houston,
   Texas 77046,
   USA.

Udfærdiget i Bruxelles, den 2. december 1985.

På Kommissonens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen

[1] EFT nr. L 53 af 22. 2. 1985, s. 5.